

100105 – «Мейманканаларда жана туристтик комплекстерде тейлөөнү уюштуруу» адистиги үчүн

«Туруктуу туризм» дисциплинасы боюнча баалоо каражаттарынын фондусу (ФОС)

Контролдук модулдук суроолор	Доклад темалары	Тестирлөө	СӨИ темалары
1. «Туруктуулук» (Sustainability) түшүнүгүнүн аныктамасы жана келип чыгышы. 2. Туризм менен экологиянын ортосундагы өз ара байланыштын мүнөздөмөсү. 3. Заманбап туризмдеги негизги экологиялык көйгөйлөр кайсылар? 4. «Туруктуу туризм» концепциясынын негизги принциптерин атаңыз. 5. Туризм индустриясындагы эко-энбелги (eco-label) колдонмолорунун максаты эмне? 6. Туруктуу туризмдин алкагында сектордо колдонулган практикалык өтүнмөлөр. 7. Альтернативдик туризмдин пайда болуу себептерин түшүндүрүңүз. 8. «Өзгөчө кызыкчылык туризми» (Special Interest Tourism) деген эмне?	1. Туруктуу өнүгүү концепциясынын тарыхый эволюциясы. 2. Туризмдин экологиялык изин (footprint) азайтуу жолдору. 3. Глобалдык климаттын өзгөрүшү жана туризм индустриясы. 4. Кыргызстандын тоолуу аймактарында туруктуу туризмди өнүктүрүү. 5. Түркиянын «Көгүлтүр желек» (Blue Flag) программасынын тажрыйбасы. 6. Мейманканаларда энергияны үнөмдөөчү технологияларды колдонуу. 7. Эко-маркетинг жана анын туризмдеги мааниси. 8. Туруктуу туризмде ЮНЕСКОнун дүйнөлүк мурастарынын ролу. 9. Маданий дестинацияларды сактоодогу туруктуулуктун принциптери. 10. Агротуризм – туруктуу өнүгүүнүн куралы катары.	1. "Туруктуу өнүгүү" концепциясынын негизги аныктамасы кайсы? А) Келечек муундардын муктаждыктарын чектебестен, бүгүнкү күндүн талаптарын канааттандыруу Б) Экономикалык пайданы гана көздөө В) Туристтердин санын максималдуу көбөйтүү 2. Туризмдин экологияга тийгизген терс таасирине кайсынысы кирбейт? А) Таштандылардын көбөйүшү Б) Жаратылыш ресурстарын сарамжалдуу пайдалануу В) Биологиялык ар түрдүүлүктүн азайышы 3. Туруктуу туризмдин үч негизги түркүгү (Triple Bottom Line) кайсылар? А) Экономика, экология, социалдык-маданий чөйрө Б) Транспорт, мейманкана, тамак-аш	1. Белгилүү бир мейманкананын туруктуулук боюнча отчетун талдоо. 2. Кыргызстандагы бир туристтик дестинация үчүн туруктуу өнүктүрүү планын түзүү. 3. Дүйнөлүк эко-энбелгилердин каталогун иштеп чыгуу. 4. «Туруктуу туризм» темасында инфографика даярдоо. 5. Альтернативдик туризмдин бир түрү боюнча презентация даярдоо. 6. Туристтик агымдардын экологияга тийгизген таасирин статистикалык анализдөө. 7. Мейманкана кызматкерлери үчүн экологиялык инструктаж иштеп чыгуу. 8. Эл аралык туруктуу туризм уюмдарынын ишмердүүлүгүнө сереп салуу. 9. Жаратылышты коргоо боюнча социалдык видеороликке сценарий жазуу. 10. Өзгөчө кызыкчылык туризминин Кыргызстандагы мүмкүнчүлүктөрүн SWOT-талдоо.

9. Маданиятка негизделген туризмдин түрлөрүн классификациялаңыз. 10. Жаратылышка негизделген туризмдин өзгөчөлүктөрү. 11. Билимге негизделген туризмдин түрлөрү жана алардын мааниси. 12. Туруктуу туризмди колдогон эл аралык уюмдарды атаңыз. 13. Кыргызстандагы туруктуу туризм практикасынын учурдагы абалы. 14. Түркиядагы туруктуу туризмдин өнүгүү тажрыйбасы. 15. Туризмди туруктуу пландаштыруунун негизги этаптары. 16. Экологиялык проблемалардын туристтик дестинацияларга тийгизген таасири. 17. Айлана-чөйрөнү коргоо боюнча аң-сезимди калыптандыруунун жолдору. 18. Туруктуу туризм чөйрөсүндөгү улуттук уюмдардын ролу. 19. Мейманкана бизнесинде туруктуулукту камсыздоочу инновациялар.	11. Дүйнөлүк Туристтик Уюмдун (UNWTO) туруктуу туризм боюнча демилгелери. 12. Мейманкана комплекстеринде сууну сарамжалдуу пайдалануу. 13. Эко-энбелгилердин эл аралык стандарттары: Салыштырмалуу талдоо. 14. Туризмдеги биоартүркүндүктү сактоо маселелери. 15. Жергиликтүү коомчулукту туризмди пландаштырууга катыштыруу. 16. Кыргызстандагы эко-туристтик базалардын ийгиликтүү моделдери. 17. Туризмде пластик калдыктары менен күрөшүү стратегиялары. 18. Диний туризмдеги туруктуулук маселелери. 19. Мейманканаларда органикалык продукцияларды колдонуу (Farm-to-table). 20. Транспорт секторунун туруктуу туризмге тийгизген таасири. 21. Түштүк-Чыгыш Азия өлкөлөрүндөгү туруктуу туризмдин көйгөйлөрү. 22. Санариптик технологиялар туруктуу туризмди башкарууда.	В) Маркетинг, менеджмент, сатуу 4. Эко-энбелги (Eco-label) деген эмне? А) Туристтик фирманын логотиби Б) Продукциянын же кызматтын экологиялык стандарттарга жооп берерин тастыктаган белги В) Өлкөнүн мамлекеттик желеги 5. Дүйнөлүк туристтик уюм тарабынан кабыл алынган "Глобалдык этикалык кодекс" кайсы максатты көздөйт? А) Туризмдин кирешесин гана жогорулатуу Б) Жоопкерчиликтүү жана туруктуу туризмди өнүктүрүү В) Визалык режимди жеңилдетүү 6. Массалык туризмдин туруктуу туризмден негизги айырмасы эмнеде? А) Туристтердин санынын аздыгында Б) Жаратылышка жана жергиликтүү маданиятка тийгизген чоң басымында	11. Билимге негизделген туризмдин маршрутун долбоорлоо. 12. Туруктуу туризм боюнча терминдердин глоссарийин түзүү. 13. Региондогу экологиялык көйгөйлөрдү чечүү боюнча долбоордук сунуш. 14. Туристтер арасында экологиялык аң-сезимди изилдөөчү анкета түзүү. 15. Кейс: Түркиянын туруктуу туризм практикасын Кыргызстанга адаптациялоо. 16. Эко-металлдарды жана ресурстарды сарамжалдуу пайдалануу боюнча буклет даярдоо. 17. Сабактын негизги ресурстарына (библиография) сереп салуу. 18. Туруктуу туризмдеги инновациялык стартаптарды изилдөө. 19. Мейманкананын «жашыл» имиджин түзүү стратегиясын иштеп чыгуу. 20. Туризм жана биоартүркүндүк: өз ара байланыш картасын түзүү. 21. Экстремалдык туризм жана туруктуулук: карама-каршылыктарды талдоо. 22. Жергиликтүү коомчулуктун туризмге карата пикирин сурамжылоо.
---	--	--	---

20. Туруктуу туризм жана жергиликтүү калктын экономикалык кызыкчылыгы. 21. Туристтик ресурстарды сарамжалдуу пайдалануунун географиялык аспекти. 22. «Жашыл» мейманканалардын критерийлери. 23. Эко-туризм жана анын туруктуу өнүгүүгө кошкон салымы. 24. Туризм тармагындагы калдыктарды башкаруу маселеси. 25. Туруктуу туризм концепциясынын глобалдык деңгээлдеги мааниси. 26. Кейс изилдөө: Ийгиликтүү туруктуу туризм долбоорун талдоо. 27. Туризмдин социалдык-маданий туруктуулугу деген эмне? 28. Туруктуу туризмде сертификациянын ролу. 29. Туристтердин экологиялык жүрүм-турум маданияты. 30. Сабактын ЕКТС кредити жана окуу жүгү боюнча талаптар	23. Туристтик дестинациялардын рекреациялык сыйымдуулугун эсептөө. 24. Балдар жана жаштар арасында экологиялык туризмди жайылтуу. 25. Туризмдеги социалдык жоопкерчилик жана этика. 26. Эко-айылдар: Жашоо жана туризмдин туруктуу симбиозу. 27. Пандемиядан кийинки туруктуу туризмдин жаңы тенденциялары. 28. Мейманканаларда «жашыл» архитектура жана дизайн. 29. Туристтик дестинациянын брендин туруктуулук аркылуу түзүү. 30. Туруктуу туризм практикасындагы кейс-стадилерди анализдөө	В) Кызмат көрсөтүүнүн сапатында 7. "Жашыл ачкыч" (Green Key) программасы кайсы тармакка тиешелүү? А) Транспорттук компанияларга Б) Мейманканаларга жана жайгаштыруу каражаттарына В) Авиацияга 8. Альтернативалуу туризмдин пайда болушунун негизги себеби эмне? А) Массалык туризмдин терс кесепеттерине каршы реакция Б) Саякаттоонун кымбатташы В) Технологиянын өнүгүшү 9. Өзгөчө кызыкчылык туризми (Special Interest Tourism) деген эмне? А) Эч кандай максаты жок саякаттоо Б) Саякатчынын белгилүү бир хоббисине же кызыгуусуна негизделген туризм В) Эң арзан туризм түрү 10. Маданиятка негизделген туризмдин түрүнө кайсынысы кирет? А) Альпинизм	23. Саякаттоодо «калдыксыз» (Zero Waste) жашоо эрежелерин иштеп чыгуу. 24. Туруктуу туризмдин экономикалык натыйжалуулугун баалоо. 25. Мейманканада тазалоочу химиялык каражаттардын эко-альтернативаларын табуу. 26. Туризмдеги транспорттук логистиканы туруктуулукка ылайыктоо. 27. Туристтик объекттин рекреациялык паспортун түзүү. 28. Мейманканада коноктор үчүн «эко-белсендүүлүк» программасын иштеп чыгуу. 29. Туруктуу туризм практикасындагы эл аралык сыйлыктардын ээлерин изилдөө. 30. Курстун жыйынтыктоочу баалоосуна карата эссе жазуу
--	---	---	---

		Б) Этно-туризм (салт-санааны таануу) В) Рафтинг 11. Жаратылыш боюнча классификацияланган туризмге кайсынысы кирет? А) Гурман-туризм (тамак-аш) Б) Куш байкоо (Birdwatching) В) Конференция туризми 12. Билимге негизделген туризмдин максаты эмне? А) Жөн гана эс алуу Б) Жаңы көндүмдөрдү алуу же изилдөө жүргүзүү В) Соода-сатык кылуу 13. Кыргызстанда туруктуу туризмди өнүктүрүүдө кайсы багыт эң келечектүү? А) Ири казинолорду куруу Б) Эко-туризм жана жайлоо туризми В) Шопинг-туризм 14. Түркиядагы "Көгүлтүр желек" (Blue Flag) сертификаты эмне үчүн берилет? А) Тоолордун бийиктиги үчүн Б) Пляждардын жана суунун тазалыгы үчүн В) Тамактын даамдуулугу үчүн	
--	--	--	--

		15. "Овертуризм" (Overtourism) термини эмнени түшүндүрөт? А) Туристтердин өтө аз келиши Б) Дестинациянын туристтерди кабыл алуу мүмкүнчүлүгүнөн ашыкча киши келиши В) Туризмдин токтоп калышы 16. Төмөнкүлөрдүн кайсынысы экологиялык маселе болуп саналат? А) Инфляция Б) Климаттын өзгөрүшү В) Калктын санынын өсүшү 17. Туруктуу туризмде жергиликтүү калктын ролу кандай? А) Алар чечим кабыл алууга катышпашы керек Б) Туризмден түшкөн пайдага ортоктош болуп, процессте активдүү катышуусу зарыл В) Тейлөөчү персонал катары гана иштөө 18. Глобалдык туруктуу туризм кеңеши (GSTC) эмне менен алектенет? А) Учак билеттерин сатат Б) Туруктуу туризмдин глобалдык стандарттарын иштеп чыгат В) Виза берет	
--	--	---	--

		19. Төмөнкүлөрдүн кайсынысы "жумшак туризмге" (Soft Tourism) мүнөздүү? А) Тез жүрүүчү транспортторду колдонуу Б) Жаратылышты коргоо жана жергиликтүү маданиятка урмат көрсөтүү В) Бир эле учурда миңдеген адамдардын чогулушу 20. Агро-туризм деген эмне? А) Айыл чарба иштерине катышуу жана айыл турмушу менен таанышуу Б) Спорт оюндарына катышуу В) Космоско саякаттоо 21. Туризмдин "көтөрүмдүүлүк деңгээли" (Carrying Capacity) бул – ... А) Туристтин чемоданынын салмагы Б) Экосистемага зыян келтирбестен кабыл ала турган туристтердин максималдуу саны В) Мейманканадагы орундардын саны 22. "Жашыл жууш" (Greenwashing) деген эмне?	
--	--	--	--

		А) Кийимдерди экологиялык таза жууш Б) Компаниянын иш жүзүндө экологияга зыян келтирип, бирок өзүн "экологиялык таза" катары жарнамалашы В) Бак-дарактарды сугаруу 23. ЮНЕСКОнун Дүйнөлүк мурастар тизмесине кирген Кыргызстандагы объект кайсы? А) Сулайман-Тоо Б) Бишкек шаары В) "Манас" аэропорту 24. Диний туризм кайсы классификацияга кирет? А) Жаратылышка негизделген Б) Маданиятка жана ишенимге негизделген В) Билимге негизделген 25. Эко-туристтин негизги профили кандай? А) Жаратылышты сүйгөн, аң-сезимдүү жана айлана-чөйрөнү коргоого умтулган саякатчы Б) Эң кымбат люкс мейманканаларды тандаган саякатчы В) Эч нерсеге кызыкпаган турист	
--	--	--	--

		26. Туруктуу туризм экономикага кандай салым кошот? А) Чет өлкөгө акчанын агып кетишин шарттайт Б) Жергиликтүү ишкердүүлүктү колдоп, жаңы жумуш орундарын түзөт В) Салыктарды азайтат 27. Экстремалдык туризм (альпинизм, парашют) кайсы классификацияга жатат? А) Жаратылыш жана активдүү эс алуу Б) Билим берүү В) Конференция туризми 28. Туруктуу туризмде транспорттун кайсы түрү эң аз зыяндуу деп эсептелет? А) Жеке автомобиль Б) Поезд же велосипед В) Учак 29. Гастрономиялык туризмдин максаты эмне? А) Спорт менен машыгуу Б) Жергиликтүү ашкананы жана тамак-аш маданиятын таануу В) Музейлерди кыдыруу 30. Туруктуу туризмдин келечеги эмнеден көз каранды?	
--	--	--	--

		А) Жаңы технологияларды жана жоопкерчиликтүү башкарууну айкалыштыруудан Б) Туристтерди кабыл алууну токтотуудан В) Жарнаманы көбөйтүүдөн	
--	--	---	--

«Туруктуу туризм» дисциплинасы боюнча баалоо структурасы:

1. Баллдык-рейтингдик система (Жалпы 100 балл)

Колледждин талаптарына ылайык, студенттин билими төмөнкү компоненттер аркылуу бааланат:

- СӨИ (Студенттин өздүк иши): 24–40 балл.
- ТРК (Текущий рейтинг-контроль): 18–30 балл. Бул лекциялык жана практикалык сабактардагы активдүүлүк, оозеки жооптор үчүн берилет.
- МРК (Модулдук рейтинг-контроль): 18–30 балл. Семестр ичиндеги эки модулдук тестирлөөнүн же сурамжылоонун жыйынтыгы.
- Жыйынтыктоочу аттестация (Зачет): 10–20 балл.

2. Баалоо шкаласы жана критерийлери

Студенттин топтогон упайларына жараша төмөнкүдөй баалар коюлат:

- 86–100 балл («5» – эң жакшы): Студент материалды терең өздөштүрсө, теорияны практика менен байланыштыра алса жана тапшырмаларды өз убагында, тыкан аткарса коюлат.
- 76–85 балл («4» – жакшы): Материалды бекем билсе, мазмундуу баяндаса, бирок жасалгалоодо же айрым деталдарда анча чоң эмес кемчиликтер болсо коюлат.
- 60–75 балл («3» – канааттандыруу): Негизги материалды гана билсе, бирок аныкталмаларда ката кетирсе же практикалык иштерди аткарууда кыйынчылыкка учураса коюлат.
- 0–59 балл («2» – начар): Программалык материалдын чоң бөлүгүн билбесе, маанилүү каталарга жол берсе.

3. Баалоонун формалары жана усулдары

География предмети боюнча баалоо төмөнкү иш-аракеттерди камтыйт:

- Оозеки сурамжылоо: Практикалык сабактарда ар бир тема боюнча жүргүзүлөт.
- Модулдук текшерүү: Программадагы 2 модулдун суроолоруна жооп берүү
- Практикалык иштер: Экономикалык-географиялык мүнөздөмөлөрдү түзүү, салыштырма таблицаларды толтуруу
- Өздүк иштер (СӨИ): Рефераттарды жазуу, презентацияларды даярдоо жана туризмдеги географиялар боюнча мониторинг жүргүзүү

Студент доклад же студенттин өздүк ишинин темаларын тандоо укугу бар.

Бул структура дисциплинаны окутуунун натыйжалуулугун жана студенттин компетенттүүлүгүн объективдүү баалоого мүмкүндүк берет.